

Начало>Обучения, съдебни мрежи и агенции>Обучение на експерти в областта на правосъдието>Политика на ЕС за съдебно обучение

Политика на ЕС за съдебно обучение

Обучението на работещите в сферата на правосъдието в областта на правото на Съюза е основен инструмент за осигуряване правилното и ефективно прилагане на правото на Съюза, за насърчаване на взаимното доверие сред работещите в сферата на правосъдието в трансгранични производства и за подпомагане прилагането на ценностите и принципите на ЕС, като например принципа на правовата държава. То има за цел да позволи на работещите в сферата на правосъдието (съдии, прокурори, съдебни служители, адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители, пробационни служители, служители в местата за изтърпяване на наказанията и др.) да разберат ролята на правото на Съюза в ежедневната си практика, да го прилагат в неговата цялост и да гарантират спазването на правата и задълженията, произтичащи от правото на Съюза, в националните и трансграничните съдебни производства.

Европейското съдебно обучение е от съществено значение за всички практикуващи юристи, като например съдебни служители, адвокати, съдебни изпълнители, нотариуси, медиатори, и по-специално съдии и прокурори.

Договорът от Лисабон предостави на Европейския съюз (ЕС) правомощия за подпомагане на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси чрез „обучение на магистрати и съдебни служители“. Оттогава съдебното обучение в областта на правото на Съюза подобри правилното и еднакво прилагане на правото на Съюза и изгради взаимно доверие в трансграничните съдебни производства, подпомагайки по този начин развитието на пространството на правосъдие на ЕС.

През 2011 г. Европейската комисия публикува **Съобщение, озаглавено „Изграждане на доверие в правосъдието в целия ЕС — ново измерение на европейското съдебно обучение“**, което се отнася за периода до 2020 г. Целта на съобщението беше да придаде ново измерение на европейското съдебно обучение и до 2020 г. да бъдат обучени половината (800 000) от всички работещи в сферата на правосъдието в ЕС. Благодарение на сериозната съвместна ангажираност на Комисията, държавите членки, националните и европейски структури, предоставящи обучение, както и на отделните професионалисти, работещи в сферата на правосъдието, тази цел беше постигната още през 2017 г. — две години предсрочно.

През 2019 г. Комисията прие **оценката на европейската стратегия за съдебно обучение за периода 2011—2020 г.** Тя показва, че стратегията е допринесла за увеличаване броя на дейностите, свързани с обучението, а също така е насърчила нови видове дейности, като например програми за обмен. Стратегията е съдействала за подобряване на обучението по право на ЕС за няколко категории практикуващи юристи, по-специално съдии и прокурори. Също благодарение на нея се е изградил капацитетът на мрежи като Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) и са подсилени мрежите и предоставящите обучение структури на равнище ЕС.

Годишният статистически доклад за 2020 г. относно европейското съдебно обучение показва, че през 2019 г. броят на обучените работещи в сферата на правосъдието продължава да бъде особено висок, като повече от 182 000 работещи в сферата на правосъдието са преминали обучение по право на Съюза. Наблюдават се обаче разлики в степента на участие в обучението при отделните държави членки и различните професии в сферата на правораздаването.

Опирайки се на поуките и новите тенденции след приемането на Европейската стратегия за съдебно обучение за периода 2011—2020 г., Европейската комисия задейства цялостна програма за съдебно обучение, която има за цел да предостави още по-голяма подкрепа за правосъдните системи и работещите в сферата на правосъдието, като ги подготви за предизвикателствата на 21-ви век и непрекъснатото развитие на правото на Съюза:

нова **Европейска стратегия за съдебно обучение за периода 2021—2024 г.**,

Девети годишен доклад на Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“ за 2020 г. относно европейското съдебно обучение

и стартирането на **Европейската платформа за обучение (ЕТР)** в Европейския портал за електронно правосъдие.

Новата стратегия, която е в основата на програмата за обучение, поставя нови амбициозни цели за обучение и нови приоритети:

Новата стратегия поставя нови оперативни цели, съобразени с нуждите на различните юридически професии.

Тя се фокусира върху по-широка целева група и нов географски обхват, за да отговори на новите предизвикателства в съответствие с нуждите на работещите в сферата на правосъдието.

Съдебното обучение в още по-голяма степен следва да насърчава културата на правовата държава, да утвърждава основните права, да разшири цифровизацията на правосъдието и надхвърляйки юридическото образование, да подкрепя развитието на професионални умения, като осигурява бърз достъп до новите възможности за обучение в отговор на новите нужди от обучение.

Приоритетно е обучението на съдиите и прокурорите, но то засяга всички работещи в сферата на правосъдието: съдебни служители, адвокати, нотариуси, съдебни изпълнители, медиатори, преводачи за юридически писмени и устни преводи, съдебни експерти, а в някои случаи служители в местата за изтърпяване на наказанията и пробационни служители. По-специално трябва да се обърне внимание на обучението на съдебните служители и адвокатите, което изостава. Служителите в местата за изтърпяване на наказанията и пробационните служители са нова целева група, която не беше обхваната от предходната стратегия.

Стратегията се фокусира върху работещите в сферата на правосъдието в ЕС, но тя подкрепя и перспективите за членство в Съюза на Западните Балкани, както и страни извън Европа, по-специално от Африка и Латинска Америка, за укрепване на демокрацията, човешките права и принципите на правовата държава.

Европейската комисия ще подкрепя висококачествени трансгранични проекти за обучение в областта на правото на Съюза, използвайки различните налични фондове на Съюза, като например бъдещите програми „Правосъдие и гражданство“, „Равенство“, „Права и ценности“.

Постигането на тези нови цели е **съвместна отговорност на всички участници в начинанието**. Държавите членки, висшите съдебни съвети, **националните и европейските органи** за съдебно обучение и работещите в сферата на правосъдието на национално и европейско равнище трябва да **се ангажират** с интегрирането на правото на Съюза и на неговото прилагане в националните и местни обучения и с увеличаването на броя на дейностите за съдебно обучение по право на ЕС, както и на броя на участниците в тези дейности.

Предприемане на действия

Комисията ще поддържа сериозния си ангажимент към съдебното обучение, за да осигури продължаване на постиженията и да посрещне новите предизвикателства в съответствие с нуждите на работещите в сферата на правосъдието. Европейското съдебно обучение е основен предмет и инструмент, гарантиращ правилното прилагане на актовете на политиката на Съюза в областта на правосъдието. То трябва да намери отражение в повечето инициативи в областта на трансграничното сътрудничество на равнище ЕС, както и във връзка с инициативите за правова държава.

Информация за **финансовата подкрепа от ЕС** за проекти в сферата на европейското съдебно обучение може да бъде намерена на уебсайтовете на Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“, Генерална дирекция „Конкуренция“, Генерална дирекция „Миграция и вътрешни работи“ и Европейската служба за борба с измамите (OLAF).

В допълнение към новата стратегия Комисията стартира **Европейска платформа за обучение (ETP)**. ETP е инструмент за търсене, който позволява на работещите в сферата на правосъдието да намират курсове за обучение по право на Съюза, организирани в ЕС, и учебни материали за самообучение. Работещите в сферата на правосъдието ще имат възможност там да намират курсове за обучение по право на Съюза и да получават актуална информация за обучения, провеждани на различни езици. 1-ва тестова фаза на ETP стартира през 2021 г. с участието на четирите структури, предоставящи обучение, които са признати на равнище ЕС: **Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN)**, **Академията по европейско право (ERA)**, **Европейския институт по публична администрация (EIPA)** и **Европейския университетски институт (EUI)**. Комисията участва в разработването на платформата с актуални и готови за ползване учебни материали или наръчници, изготвени най-вече с финансовата подкрепа на Съюза.

Оценка на настоящото положение

Комисията публикува ежегоден доклад на английски език за участието на работещите в сферата на правосъдието в обучения по право на ЕС в Европейския съюз:

Доклад за 2023 г. (5234 Kb)

Доклад за 2022 г. (2646 Kb)

Доклад за 2021 г. (3912 Kb)

Доклад за 2020 г. (3272 Kb)

Доклад за 2019 г. (2692 Kb)

Доклад за 2018 г. (2588 Kb)

Доклад за 2017 г. (3019 Kb)

Доклад за 2016 г. (1515 Kb)

Доклад за 2015 г. (1742 Kb)

Доклад за 2014 г. (1927 Kb)

Доклад за 2012 г. (2265 Kb) , публикуван през 2013 г.,

Доклад за 2011 г. (512 Kb) , публикуван през 2012 г.,

От 2013 г. Комисията оказва подкрепа за програма „AIAKOS“ — **двуседмичен обмен за новоназначени съдии и прокурори, организиран от Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN)**. Комисията разработи и допълнителни мерки чрез насърчаване на спомагателната роля на **Европейския портал за електронно правосъдие** и изготвяне на **практически ръководства**, напр. относно методологиите на обучение и процесите на оценяване.

През периода 2013—2014 г. Комисията осъществи **пилотния проект по европейско съдебно обучение**, предложен от Европейския парламент, за установяване на най-добри практики при обучението по право на ЕС на работещите в сферата на правосъдието. Резултатите са публикувани тук: **Проучване на най-добрите практики при обучението на съдии и прокурори**, възложено на Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN):

Докладът може да бъде намерен на **английски език** (1619 Kb) . Обобщението може да бъде намерено на **английски** (593 Kb) и на **френски език** (589 Kb) .

Информационните страници за добрите практики на обучение се намират в раздел „Добри практики“ на портала. Те ще помогнат на обучаващите и структурите, предоставящи обучение на всички юридически професии, да подобрят практиките си по въпроси като оценката на нуждите от обучение, методологията на обучение и оценяването.

Проучване на актуалното състояние на обучението по право на ЕС за адвокати, възложено на Съвета на адвокатските колегии от Европейския съюз (CCBE) и Европейския център за съдии и адвокати към Европейския институт по публична администрация (EIPA):

Докладът може да бъде намерен под формата на **интерактивно списание** (2857 Kb) и във формат **pdf** (1807 Kb) на английски език. Обобщението може да бъде намерено на **английски** (1064 Kb) и на **френски език** (1378 Kb) .

Информационните страници за системите на обучение на адвокатите във всички държави членки на ЕС, са представени в раздел „Обучение на практикуващите юристи на национално ниво“ на портала. Те могат да помогнат на националните адвокатски колегии и адвокатските органи да оценят образованието на всеки адвокат кандидат, който желае да упражни правото си на свобода на установяване в ЕС. Някои приложения към доклада могат да бъдат намерени тук на английски език, като например:

Приложение В — резултати от консултацията (2140 Kb)

Приложение Н: **въпросник 1 относно системите на обучение** (164 Kb) и **пояснения към него** (163 Kb) .

въпросник 2 относно системите на обучение (286 Kb) и **пояснения към него** (234 Kb) .

въпросник 3 относно добрите практики на обучение (190 Kb) и **пояснения към него** (62 Kb) .

Уебсайтът на проекта е достъпен [тук](#).

Проучване на актуалното състояние на обучението по право на ЕС на съдебни служители и насърчаване на сътрудничеството между структурите, предоставящи обучение на съдебни служители, на равнище ЕС, възложено на консорциум, състоящ се от Европейския център за съдии и адвокати към EIPA, Justice Coopération Internationale (JCI, Франция), Центъра за съдебни науки (Centro de Estudios Jurídicos, Испания), Националната школа за съдии и прокурори (Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Полша) и Министерството на правосъдието и за Европа на Саксония (Staatsministerium der Justiz und für Europa, Германия):

Проучването може да бъде намерено на **английски език** (1379 Kb) . Обобщението може да бъде намерено на **английски** (909 Kb) и на **френски език** (893 Kb) . Препоръките, дадени в проучването, за подобряване на обучението на съдебните служители също могат да бъдат намерени на **английски** (938 Kb) и **френски език** (950 Kb) .

Обобщение на основните задачи и функции на съдебните служители в ЕС може да бъде намерено в **тази таблица** (383 Kb) . Подробното

описание на задачите на съдебните служители във всяка държава членка скоро ще бъде публикувано на страниците на държавите членки на портала.

Описанието на системите за обучение на съдебните служители в държавите членки ще бъде публикувано в раздел „Обучение на практикуващите юристи на национално ниво“ на портала.

Проект за насърчаване на сътрудничеството между участници, работещи в сферата на правосъдието, засегнати от европейското съдебно обучение, възложен на Европейската мрежа за съдебно обучение:

Докладът може да бъде намерен на [английски език](#) (1499 Kb) . Обобщението може да бъде намерено на [английски](#) (631 Kb) и [френски език](#) (630 Kb) .

Информационните страници за функциите на съдебните мрежи за обучение на равнище ЕС могат да бъдат намерени в раздел „Европейски мрежи и структури за обучение“ на портала.

Контекст

През 2006 г. Европейската комисия представи на Европейския парламент и на Съвета [Съобщение](#) относно съдебното обучение в Европейския съюз.

През 2008 г. беше приета [Резолюция](#) на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно обучението на съдии, прокурори и съдебни служители в Европейския съюз.

През 2009 г. Европейският парламент публикува [изследване относно укрепването на съдебното обучение в Европейския съюз](#) (553 Kb) , на френски език.

Влизането в сила на Договора от Лисабон през декември 2009 г. предостави правно основание за извършването на дейности в областта на европейското съдебно обучение. В членове 81 и 82 сред мерките, необходими за укрепване на съдебното сътрудничество по граждански, търговски и наказателни дела, се предвижда „подкрепа за обучението на магистрати и съдебни служители“.

През декември 2009 г. Съветът прие [Стокхолмската програма](#), която отделя подобаващо място на европейското съдебно обучение за всички работещи в сферата на правосъдието.

В [Плана за действие](#) за изпълнение на Програмата от Стокхолм и в Доклада

[за гражданството на ЕС за 2010 г.](#) Комисията обяви европейското съдебно обучение за приоритет. Европейският парламент също така систематично подчертава, че подходящото съдебно обучение допринася значително за подобряване на функционирането на вътрешния пазар и способства за това гражданите да упражняват [правата си](#).

В края на 2010 г. Комисията започна консултации със заинтересованите страни, сред които държавите членки, членове на Форума за правосъдие и [Европейските мрежи и структури за обучение](#) и техните членове. Обобщение на констатациите от консултацията може да намерите [тук](#) (192 Kb) .

На 13 септември 2011 г. Европейската комисия прие Съобщение, озаглавено

[„Изграждане на доверие в правосъдието в целия ЕС — ново измерение на европейското съдебно обучение“](#).

В заключенията си от 27 и 28 октомври 2011 г. относно европейското съдебно обучение ([достъпни на английски език](#)) Съветът по правосъдие и вътрешни работи насърчи ежегодното споделяне на информация с Комисията относно наличното обучение по право на ЕС и броя на обучените работещи в сферата на правосъдието и поиска от Комисията да обмисли изготвянето на годишен доклад за европейското съдебно обучение.

През 2012 г. Европейският парламент предложи пилотен проект в сферата на европейското съдебно обучение с цел да се допринесе за:

установяване на най-добри практики за обучението на съдии, прокурори и работещи в сферата на правосъдието във връзка с националните правни системи и традиции, както и по право на Съюза,

установяване на най-ефективните начини за предоставяне на обучение по право на ЕС и във връзка с националните правни системи на съдии, прокурори и работещи в сферата на правосъдието на местно равнище и насърчаване на диалога и координацията между съдиите и прокурорите в ЕС,

насърчаване на структурите, предоставящи съдебно обучение в ЕС, да обменят идеи за най-добри практики и да ги разпространяват в рамките на ЕС, и

подобряване на сътрудничеството между Европейската мрежа за съдебно обучение и националните институции за съдебно обучение. Това ще включва структури, предоставящи обучение, като Академията по европейско право, както и професионални организации на европейско равнище, като Европейската мрежа на висшите съдебни съвети, Мрежата на председателите на върховни съдилища в Европейския съюз, Асоциацията на държавните съвети и върховните административни съдилища в Европейския съюз и Мрежата на главните прокурори от върховните съдилища на държавите членки на ЕС.

През ноември 2013 г. заместник-председателят Рединг произнесе реч на английски език в рамките на работния семинар на Европейския парламент на тема [„Обучението по право — основен инструмент за осигуряване на европейско съдебно качество“](#).

През юни 2016 г. Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) прие девет принципа за съдебното обучение, които да служат както за основа, върху която съдебната власт да управлява нуждите си от обучение, така и като рамка за структурите, предоставящи обучение, чрез която те да планират и провеждат обучението за съдии и прокурори. Принципите са посветени на въпроси като правото на съдебно обучение в работно време, отговорността да се предоставят необходимите ресурси, задължителното начално обучение при започване на кариерата, използването на съвременни методи на обучение и включването на техники и на въпроси, които не са от юридически характер, сред темите за обучение. Текстът на принципите и помощна информация можете да намерите [тук](#) на [английски](#) и [френски език](#).

През 2019 г. Комисията прие [оценката на европейската стратегия за съдебно обучение за периода 2011—2020 г.](#) Оценката и изданието на годишните доклади на ГД „Правосъдие“ за 2019 г., със статистически данни за участието на работещите в сферата на правосъдието в обученията по право на ЕС, показват, че като цяло целите са ефективно постигнати. Оценката показва, че:

Основната цел на Съобщението от 2011 г., според която половината (800 000) от всички работещи в сферата на правосъдието трябва да преминат обучение по право на ЕС в периода 2011—2020 г., е постигната още през 2017 г., две години предсрочно.

През годините за почти всички целеви категории работещи в сферата на правосъдието е постигната годишната цел за обучение на 5 % от работещите във всяка професия.

Стратегията не само допринесе за увеличаване на броя на дейностите, свързани с обучението, но и насърчи нови видове дейности, като например програми за обмен.

Целта за годишен обмен на 1200 работещи в сферата на правосъдието бе надхвърлена, а броят на дейностите, свързани с обучението, постоянно расте.

Успехът на програма AĪAKOS представлява значителен напредък към постигането на целта за включване на всички новоназначени съдии и прокурори в обмен, организиран от национални институции за съдебно обучение.

Стратегията доведе до почти удвояване на общите средства, предоставени за обучение на работещите в сферата на правосъдието по програми на ЕС.

Тя също така спомогна за изграждането на капацитета на мрежи като Европейската мрежа за съдебно обучение (EJTN) и утвърди мрежи и структури, предоставящи обучение на равнище ЕС, като например Академията по европейско право(ERA) и Европейския институт по публична администрация (EIPA-Люксембург).

Проучвания по темата

[Укрепване на съдебното сътрудничество в Европейския съюз](#) (1694 Kb) , 2009 г., на френски език

[Съдебно обучение в държавите членки на ЕС](#), 2011 г., на английски език

Работен семинар на Европейския парламент на тема „Обучение на практикуващи юристи — преподаване на право на ЕС и на професията на съдия“: [Модул I — Изучаване и достъп до правото на ЕС — някои най-добри практики](#) и [Модул II — Повишаване на взаимното доверие](#) (на английски език), 2013 г.

Последна актуализация: 19/02/2024

Тази страница се поддържа от Европейската комисия. Информацията на тази страница не отразява задължително официалната позиция на Европейската комисия. Комисията не поема никаква отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. За да се запознаете с правилата относно авторското право за страниците на ЕС, моля прочетете правната информация.